

Sodan päättyminen ei tuonut rauhaa kaikkiin koteihin

13.10.2017, 14:14

Sotienjälkeisessä Suomessa lapset ja nuoret ponnistelivat nuoruuteen ja aikuisuuteen hyvin erilaisista oloista. Toisten lapsuus oli onnellinen, kun taas toisille kasautui koettelemuksia. SKS ja tutkijatohtori Antti Malinen keräsivät jatkosodan päättymisen jälkeisen perhe-elämän muistitietoa.

Muistitietokeruu [Perheissä jatkunut sota?](#) onnistui hyvin: kokemuksia jatkosodan päättymisen jälkeisestä perhe-elämästä kertyi yli 1400 sivua lähes 180 vastaajalta. Köyhän maan jälleenrakentaminen vaati aikuisilta, ja usein myös lapsilta, valtavasti työtä. Kirjoittajat kuvaavatkin elävästi suomalaisen yhteiskunnan niin fyysistä kuin henkistä jälleenrakentamista.

Keruun vanhin vastaaja oli syntynyt vuonna 1921 ja nuorin vuonna 1966. Noin kaksi kolmasosaa vastaajista oli naisia. Eniten joukossa oli vuonna 1940 syntyneitä, jotka jatkosodan ja Lapin sodan päättyessä olivat noin 4–5-vuotiaita. Suurimmassa osassa muistelmista välittyy vahva halu ymmärtää sotasukupolven aikuisten, muistelijoiden omien vanhempien, elinolosuhteita ja kokemuksia. Sota heitti pitkän varjon monien perheiden elämään. Myös 1950- ja 60-luvulla syntyneet kokivat sodan seuraukset elämässään, usein sotaan osallistuneen isän käytöksen välityksellä.

Monille vastaajista keruu näyttäytyi mahdollisuutena osallistua menneisyydestä käytävään julkiseen keskusteluun. Keruuvastauksissa tutkijoita rohkaistiin tasapainottamaan sodasta ja sen seurauksista luotavaa kuvaa. Mielipiteet kuitenkin vaihtelivat sen suhteen, mitä asioita ja ilmiöitä tutkimuksessa tulisi painottaa. Osa vastaajista oli huolissaan siitä, että tutkimuksessa, tv-dokumenteissa ja erilaisissa kirjoituksissa traumat ja erilaiset kauhukertomukset painottuvat liiaksi, ja tavallinen sodanjälkeinen perhe-elämä jää lähes täysin sivuun. Toiset taas kokivat arvokkaana, että myös vaikeat lapsuuden kokemukset kiinnostavat.

Keruuaineisto on SKS:n arkistossa tutkijoiden käytettävissä käyttösääntöjen mukaisesti. Antti Malinen ja Tuomo Tamminen hyödyntävät vastauksia kirjassaan [Jälleenrakentajien lapset. Sotienjälkeinen Suomi lapsen silmin](#) (Gaudeamus 2017).

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja tutkijatohtori Antti Malinen Jyväskylän Historian ja etnologian laitokselta järjestivät [Perheissä jatkunut sota?](#) -keruun 1.10.2015–31.5.2016. Kaikkien vastaajien kesken on arvottu kirjepalkintoja.

Kiitämme lämpimästi kaikkia keruuseen osallistuneita!

Lisätietoja: SKS:n arkisto, 0201 131 240, arkisto@finlit.fi